

**Reactie Vereniging Openbaar Onderwijs op
Wetsvoorstel samenwerkingsschool
(uitwerking van de ingebrachte punten
tijdens hoorzitting op 15 oktober 2010)**

Algemeen

Naar aanleiding van het wetsvoorstel samenwerkingsschool moet de vraag worden gesteld welk probleem moet worden bedacht voor deze oplossing is en wie eigenaar van het probleem is.

De Vereniging Openbaar Onderwijs stelt vast dat de leerlingen, ouders en personeel van de huidige 55 samenwerkingsschool in de dagelijkse onderwijspraktijk geen enkele last hebben van hun actuele status.

Zij kunnen desgewenst en zonder de medezeggenschapsraad te raadplegen (waarover later meer) samenwerkingsschool worden. De Vereniging Openbaar Onderwijs zal deze scholen ten zeerste ontraden die stap te zetten.

Het wetsvoorstel is in zijn uitvoering dermate complex dat het alleen aan de tekentafel of in een laboratoriumsituatie werkbaar blijkt. De oorspronkelijke besturen worden toezichthouder op de identiteit van de onderscheiden stromingen. Die toezichthouders worden in het wetsvoorstel nauwelijks een positie toegekend. Bovendien leert de praktijk, waar deze constructie al is beproefd, dat de toezichtkaars vanzelf uitdooft en zeker als er andere mensen dan de oorspronkelijke bestuurders met deze taak moeten worden belast. Die mensen zijn in het openbaar onderwijs niet te vinden, wat wellicht minder geldt voor het confessioneel onderwijs als de kerken zich in enige vorm als toezichthouder opwerpen. Het openbaar onderwijs kent niet een dergelijke geïnstitutionaliseerde achterban. Daarnaast leidt het wetsvoorstel tot een stapeling van toezichthouders die vroeger of later over elkaar heen vallen.

Het wetsvoorstel heeft er alle schijn van dat het een louter academisch dan wel politiek principieel vraagstuk wil oplossen. Dat zo'n oplossing ten koste moet gaan van de onderwijspraktijk of in die praktijk voorspelbaar geen navolging verdient, moet toch te denken geven.

De Vereniging Openbaar Onderwijs concludeert dat het wetsvoorstel problemen creëert op een dossier dat in de praktijk nauwelijks problemen kent. Het advies van de Vereniging Openbaar Onderwijs luidt het wetsvoorstel niet aan te nemen.

Voor het geval dat de Tweede Kamer het advies niet overneemt maakt de Vereniging Openbaar Onderwijs een aantal kanttekeningen bij het wetsvoorstel.

De term samenwerkingsschool

In zijn zuivere vorm bestaan twee denominaties, waarbij openbaar onderwijs daar per definitie één van is, in een schoolgebouw naast elkaar. Wanneer er in de praktijk wordt afgeweken van de zuivere vorm is er sprake van een openbare school, de samenwerkingsschool bij uitstek, waar desgewenst aandacht is voor godsdienstig en humanistisch vormingsonderwijs.

De samenwerkingsschool kenmerkt zich door niet a-p-a-r-t, maar ook door toch vooral niet s-a-m-e-n, om het motto van het openbaar onderwijs maar eens te parafaseren.

De naam samenwerkingsschool is misleidend voor ouders en leerlingen omdat er dus niet wordt samengewerkt. De term moet daarom worden verbannen.

Denominatie

De Memorie van Toelichting geeft aan dat een samenwerkingschool per definitie 'bijzonder' wordt. In de praktijk zal dat algemeen bijzonder zijn. De Vereniging Openbaar Onderwijs vermag niet te begrijpen dat de combinatie openbaar-katholiek dan wel openbaar-protestants christelijk algemeen bijzonder is. Het ligt meer voor de hand om bij de start van de samenwerkingschool de denominatie van de grootste partner doorslaggevend te laten zijn.

Dit knelt des te meer omdat met betrekking tot de planprocedure (en de leegstand) nadrukkelijk wordt gekeken naar de aard van de samenwerkende partners, die ter zake doorslaggevend is. Er is dus een algemeen bijzondere school gecreëerd, die niet (of wel?) meetelt in de planprocedure maar de samenstellende delen wel. Hoe onduidelijk en in de praktijk lastig kun je het maken.

Restrictie

Dat een samenwerkingschool uitsluitend kan worden gesticht wanneer een van de scholen onder de opheffingsnorm dreigt te komen heeft de instemming van de Vereniging Openbaar Onderwijs. Niet helder is echter wat er gebeurt als de samenwerking wordt verbroken of anders gezegd in geval van opting out. De Raad van State stelt dat de scholen dan niet kunnen worden behandeld als een nieuwe school. Het Nader rapport stelt dat de scholen dan moeten worden getoetst aan de stichtingsnorm. Een van de scholen moet onder de opheffingsnorm dreigen te geraken. Wanneer deze wanneer groeit en bloeit en op eigen benen verder kan en wil, moet worden voldaan aan de veel hogere stichtingsnorm. De Vereniging Openbaar Onderwijs beveelt aan de Raad van State in dezen te volgen.

De stichters

De Memorie van Toelichting is niet echt helder wie nu de samenwerkingschool kunnen stichten. Achtereenvolgens wordt gesproken over 'uitsluitend door twee partijen in het leven geroepen', 'fusie van twee of meer scholen' en 'fusie van twee of meer rechtspersonen'. Het komt de Vereniging Openbaar Onderwijs voor dat de beschrijvingen niet geheel gelijklopend zijn.

Overgangsregeling

In de voorgestelde overgangsregeling is de opheffingsnorm niet van toepassing. De Vereniging Openbaar Onderwijs stemt daar mee in.

De Vereniging Openbaar Onderwijs verzet zich echter tegen de bepaling dat de medezeggenschap buitenspel wordt gezet. Dat is immers volstrekt ten onrechte omdat het gaat om én de verandering van de grondslag/denominatie én voor het personeel van de openbare school om een verandering van hun rechtspositie. Beide zijn zo fundamenteel dat medezeggenschap onontbeerlijk is.

Gewetensbezwaren personeel

Er zijn personeelsleden in het openbaar onderwijs die principieel niet in het bijzonder onderwijs willen werken en vice versa. Arbeidsrechtelijk houdt een dergelijk principieel standpunt geen stand. De Memorie van Toelichting ziet een oplossing in het overplaatsen van die personeelsleden naar een andere school van het bestuur. De Vereniging Openbaar Onderwijs vindt deze oplossing gratuit omdat juist eenpitters vaak betrokken (zullen) zijn bij de samenwerkingschool.

Samenwerkingsbestuur en fusietoets

De Vereniging Openbaar Onderwijs betreurt het dat het samenwerkingsbestuur niet in dit wetsvoorstel is meegenomen. Ambtelijk is de Vereniging Openbaar Onderwijs er op gewezen dat het samenwerkingsbestuur is meegenomen in het wetsvoorstel over de fusietoets. In dit wetsvoorstel wordt het samenwerkingsbestuur inderdaad genoemd (zie paragraaf 2.1).

De Vereniging Openbaar Onderwijs beveelt aan bij de behandeling van de fusietoets ook bij het samenwerkingsbestuur de restrictie op te nemen dat een samenwerkingsbestuur alleen kan worden

ingesteld als een school onder de opheffingsnorm dreigt te geraken, teneinde misbruik van deze bestuursvorm te vermijden.

In de Memorie van Toelichting bij de fusietoets is vermeld dat VOSABB en de Vereniging Openbaar Onderwijs het zeer ongewenst vinden dat het wetsvoorstel leidt tot een beperking van de mogelijkheid om samenwerkingsbesturen van openbaar en bijzonder onderwijs te vormen (zie paragraaf 6.). Dit berust op een misverstand. De Vereniging Openbaar Onderwijs heeft zich door de jaren heen, in tegen stelling tot VOSABB, geen voorstander getoond van het samenwerkingsbestuur. In de gesprekken tussen beide organisatie in het kader van de samenwerking heeft VOSABB zich recent geschaard achter de zienswijze van de Vereniging Openbaar Onderwijs.

R. Limper, directeur Vereniging Openbaar Onderwijs

Almere, 16 oktober 2009